

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 19/2014

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelu- alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023

Esa Lammi

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 19/2014

Esa Lammi

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelu- alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2014

Kannen kuva: Esa Lammi
ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-272-798-5
ISBN (PDF) 978-952-272-799-2

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2014

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	2
Sammandrag	3
1 Johdanto	4
2 Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen	4
3 Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen luonnonolot.....	5
3.1 Sijainti ja suojelutilanne	5
3.2 Geomorfologia.....	6
3.3 Kasvillisuus	7
3.3.1 Matalakasvuiset niityt	7
3.3.2 Korkeakasvuiset niityt.....	8
3.3.3 Itäosan hiekkaharjanne	8
3.3.4 Muut puustoiset alueet	9
3.4 Pesimälinnusto	9
3.5 Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit sekä lintudirektiivin lajit	9
4 Luonnonsuojelualueen virkistyskäyttö, reitit ja kuluneisuus.....	12
5 Hoidon ja käytön tavoitteet	13
5.1 Suojelu ja hoito.....	13
5.2 Käyttö.....	14
6 Toimenpiteet	14
6.1 Hoito.....	14
6.2 Käytön järjestäminen.....	16
6.2.1 Reitit	16
6.2.2 Opastustaulut ja tiedottaminen	17
6.2.3 Liikennejärjestelyt.....	17
6.3 Muut toimet	18
6.4 Aikataulu	18
6.5 Kustannusarvio	18
7 Seuranta	19
8 Toimenpiteiden vaikutukset	19
8.1 Vaikutukset Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 - alueeseen.....	20
8.2 Muut hankkeet ja suunnitelmat	20
9 Lähdeviitteet	21

Liitteet:

Liite 1. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen sijainti.

Liite 2. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös.

Liite 3. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen kasvillisuuskuviot.

Liite 4. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen polut ja Kuningattareen joh-
tava tie.

Liite 5. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoitotoimet.

Liite 6. Kallahden rantaniityn polkuverkoston kehittäminen.

Tiivistelmä

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä Kallahdenniemien eteläosassa. Suojelualueena on 5,5 hehtaarin laajuinen, maankohoamisen seurauksena muodostunut merenrantaniitty. Niittyalue on syntynyt suurimmaksi osaksi vasta 1900-luvulla. Ajoittain niitylle nouseva vesi ja talvella jää ovat estäneet aluetta metsittymästä ja pitäneet yllä monimuotoista niittykasvillisuutta. Vain niityn korkeimmat, hiekkaiset harjanteet ovat puustoisia. Kallahden rantaniitty ja sitä molemmin puolin reunustavat vesialueet kuuluvat Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimiseen Natura 2000 -alueeseen.

Kallahden rantaniityn läpi kulkee kapea hiekkatie ja niityllä on luontopolkureitti. Luonnonsuojelualueen vieressä on suosittu uimaranta. Kallahden rantaniitylle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosina 1988 ja 2002. Helsingin kaupungin ympäristökeskus päätti vuonna 2013 päivittää alueen hoito- ja käyttösuunnitelman niin, että se palvelisi entistä paremmin alueen suojelutavoitteita ja käyttöä.

Huomattava osa Kallahden rantaniitystä on matalakasvuista merenrantaniittyä, jonka kasvillisuus on monipuolista. Lajistoon kuuluu useita Helsingissä harvinaisia merenrantakasveja. Niityn reunaosissa ja alueen läpi kulkevalla hiekkaharjanteella on matalaa männikköä. Suojelualueella rajaava merenranta on ruovikkoinen ja ympäröivät vesialueet ovat matalia ja hiekkapohjaisia. Suojelualueen eteläpuolella sijaitseva matalikko on tärkeä vesilintujen ja kahlaajalintujen muutonaikainen ruokailu- ja oleskelupaikka.

Kallahden rantaniitty on Helsingin oloissa poikkeuksellisen laaja luontaisesti avoin rantaniitty, jollaisena se tulisi säilyttää. Matalakasvuista niittyä uhkaa vähitäinen umpeenkasvu, sillä merestä paljastuva uusi niitty on järviruokovaltaista ja niityn vanhimmat reunaosat ovat metsittymässä. Niittykasvillisuus on kärsinyt myös tallaamisesta, polkujen muodostumisesta sekä kurturuusun leviämisestä.

Rantaniityn kasvillisuuden ja maiseman säilyttämiseksi esitetään toimenpiteitä, jotka estävät avomaiseman sulkeutumista ja maaston kulumista. Niihin kuuluvat pienpuuston poistaminen niityn reunaosista, reittien kunnostaminen ja viitoittaminen, pyöräilyn ohjaaminen alueen läpi kulkevalle tielle sekä kurturuusun hävittäminen. Rantaniityn ympäri kiertävä luontopolku esitetään yhdistettäväksi osaksi laajempaa, Kallahdenniemelle suunniteltua virkistysreitistöä.

Sammandrag

Naturskyddsområdet Kallviks strandäng är beläget i östra Helsingfors, på den södra delen av Kallviksudden. Skyddsområdet utgörs av en 5,5 hektar stor havsstrandsäng som bildats som ett resultat av landhöjningen. Ängsområdet har till största delen uppstått först på 1900-talet. Vattnet som tidvis svämmar över ängen och isen som bildas vintertid har hindrat området från att beskogas och upprätthållit en mångfaldig ängs vegetation. Endast de högsta, sandiga åsarna på ängen är trädbevuxna. Kallviks strandäng och vattenområdena som på båda sidorna omger den hör till Natura 2000 -området Kallviks ängs-, ås- och vattenområde.

Det går en smal sandväg genom Kallviks strandäng och på ängen finns en naturstig. Bredvid naturskyddsområdet finns en populär badstrand. År 1988 och 2002 utarbetades en skötsel- och användningsplan för Kallviks strandäng. År 2013 beslutade Helsingfors stads miljöcentral att uppdatera områdets skötsel- och användningsplan så att den bättre än tidigare kan tillgodose områdets skyddsåtgärder och användning.

En betydande del av Kallviks strandäng utgörs av en lågvuxen havsstrandsäng med en mångsidig vegetation. Bland vegetationen finns flera havsstrandsväxter som är sällsynta i Helsingfors. Vid utkanterna av ängen och på sandåsen som går genom området växer låg tallskog. Havsstranden som avgränsar skyddsområdet är vassbevuxen och vattenområdena som omger det är grunda och har sandbotten. Grynnan som finns söder om skyddsområdet är en viktig mat- och rastplats för sjö- och vadarfåglar under flyttningstiderna.

Kallviks strandäng är en för Helsingfors förhållanden exceptionellt stor naturligt öppen strandäng och den bör bevaras som sådan. Den lågvuxna ängen hotas av att gradvis växa igen eftersom den nya ängen som blottas ur havet domineras av vass och ängens äldsta yttersta delar håller på att beskogas. Ängsvegetationen har även lidit av att den trampats ner, stigar bildats och vresrosen spridit sig.

För att bevara strandängens vegetation och landskapet framförs åtgärder som hindrar det öppna landskapet från att växa igen och terrängen från att slitas. Till dessa hör att skövla beståndet av små träd vid ängens kanter, upprusta och märka ut stigarna, styra cyklingen till vägen som går genom området samt avlägsna vresrosen. Det föreslås att naturstigen som går runt strandängen ska förenas med det mer omfattande nätverket av rekreationsstigar som planeras till Kallviksudden.

1 Johdanto

Vuonna 1993 perustettu Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä Kallahdenniemen eteläosassa. Suojelualue kattaa vajaan kuuden hehtaarin laajuisen rantaniityn. Niityllä on suosittu polkureitti, jota pitkin alueeseen voi tutustua. Lisäksi rantaniityn läpi Kallahdenniemen kärkeen johtaa vanha, matalalle penkereelle rakennettu hiekkatie. Rantaniitty kuuluu Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimiseen Natura 2000 -alueeseen. Natura-alueessa on rantaniityn lisäksi mukana Kallahdenniemeä ympäröiviä vesialueita sekä Kallahdenniemen tyvellä sijaitseva harjualue.

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosina 1988 ja 2002. Jälkimmäisessä suunnitelmassa esitettiin toimenpiteitä kulun ohjaamiseksi ja suojeltavien luontotyyppien hoitamiseksi seuraavan kymmenen vuoden ajaksi. Kaikki suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät ole toteutuneet, eikä suunnitelma kaikilta osin vastaa alueen nykyistä luonnontilaa ja käyttöä. Suunnitelma päätettiin vuonna 2013 päivittää niin, että se palvelisi entistä paremmin alueen suojelutavoitteita ja käyttöä. Helsingin kaupungin ympäristökeskus tilasi työn Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä.

2 Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen aloitettiin kesäkuussa 2013. Suunnitelman valmistelua ohjasi Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Suunnitteluun osallistui myös Helsingin rakennusvirasto, joka laati samanaikaisesti hoito- ja kehittämissuunnitelmaa Kallahden niemelle. Suunnitelmassa tarkastellaan mm. alueen virkistyskäyttöä, mutta siinä eivät ole luonnonsuojelualueet (Kallahden rantaniitty ja Kallahdenharju) mukana. Kallahden rantaniityn hoito- ja käyttösuunnitelmassa virkistysreitit pyrittiin sovittamaan yhteen Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelman kanssa. Myös luonnonhoitotoimia suunniteltiin niin, että niiden toteuttaminen olisi luonnonsuojelualueen puolella mahdollista samalla kun vastaavia toimenpiteitä toteutetaan suojelualueen lähiympäristössä.

Vuonna 2002 Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueella tehtiin yksityiskohtainen kasvillisuus- ja linnustoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003), jota käytettiin silloisen hoito- ja käyttösuunnitelman pohjana. Luonnonsuojelualueelta ei löytynyt erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä, eikä muitakaan sellaisia lajiesiintymiä, joiden vuoksi selvitysten uusiminen olisi ollut välttämätöntä. Luonnonsuojelualueen luonnonolojen muuttumista ja hoitotarvetta arvioitiin elokuussa 2013 tehdyillä maastokäynneillä. Käytettävissä olivat mm. vuonna 2002 laadittu kasvillisuuden kuviokartta ja kuviokohtaiset kuvaukset kasvillisuuden sekä Natura-luontotyyppien ominais- ja erityispiirteistä. Työssä käytettiin apuna myös tuoreita ja vuonna 1998 otettuja ilmavalokuvia.

Suojelualueen luonnontilan muutoksia, mahdollisia uhkia sekä alueelle soveltuvia suojelu- ja hoitokeinoja arvioitiin 1.8. ja 20.8.2013 tehdyillä maastokäynneillä,

joista vastasi hoito- ja käyttösuunnitelman laatinut biologi FM Esa Lammi. Jälkimmäiseen käyntiin osallistui myös ympäristötarkastaja Tiia Stén Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta.

Luonnonsuojelualueelle tehtiin 28.8.2013 maastokatselmus, johon osallistui kaupungin rakennusviraston, kaupungin ympäristökeskuksen ja Staran edustajia. Maastokatselmuksessa tarkasteltiin mm. polkuverkostoa, maaston kuluneisuutta ja luontotyyppien hoitotarvetta. Lisäksi arvioitiin alueen reittien sovittamista osaksi koko Kallahden ulkoilureitistöä.

Käytetyt lähtöaineistot

Keskeisiä lähtöaineistoja hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa olivat:

- Natura-luontotyyppien kartoitus 2001 (Heinonen 2002)
- Kasvillisuuskuviokartta 2002 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003)
- Kallahden rantaniityn hoito- ja käyttösuunnitelma 2003–2012 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2003).
- Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelman luonnos 11.6.2013 (Helsingin kaupungin rakennusvirasto).
- Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmä
- Ilmavalokuvat 1998 ja 2011 (5 cm/pikseli, Helsingin kaupungin kiinteistövirasto).

3 Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen luonnonolot

3.1 Sijainti ja suojelutilanne

Kallahden rantaniitty on noin 6 hehtaarin laajuinen, maankohoamisen seurauksena muodostunut merenrantaniitty, joka sijaitsee Kallahdenniemen eteläpäässä (liite 1). Niittyalue yhdistää matalana kannaksena Kuningattaren, Kallahdenniemen eteläisimmän kärjen, muuhun Kallahdenniemeen.

Koko Kallahdenniemi kuuluu vuonna 1984 vahvistettuun harjensuojeluohjelmaan ainoana kohteena Helsingissä. Kallahden rantaniitystä 5,5 hehtaarin laajuinen alue on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi Uudenmaan lääninhallituksen päätöksellä 2.3.1993 (liite 2). Alueen rauhoitusta haki Helsingin kaupunki, joka omistaa suojelualueen maat. Rauhoitusta perusteltiin valtakunnallisen harjensuojeluohjelman alueella sijaitsevan arvokkaan niittyalueen suojelemisella. Alueen pituus on 470 metriä ja leveys vaihtelee 125 metristä 300 metriin. Suojelualueen raja noudattaa ranta-alueella keskivedenpintaa.

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue, Kallahdenniemen tyvellä sijaitseva Kallahdenharjun luonnonsuojelualue sekä Kallahdenniemeä ympäröivät vesialueet muodostavat yhdessä Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimisen Natura 2000 -alueen (FI010063). Natura-alue on suojeltu luontodirektiivin perusteella (aluetyyppi SCI). Natura-alueeseen kuuluva vesialue reunustaa Kallahdenniemeä vaihtelevan levyisenä alueena ja jatkuu niemen eteläpuolella hiekkasärkkinä ja hiekkapohjana Kutusärkän saaren eteläpuolelle asti. Myös Kallahden rantaniittyä reunustavat matalikot kuuluvat Natura-alueeseen. Natura-alueen pinta-ala on 251 hehtaaria, josta vesialueen osuus on noin 242 hehtaaria. Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura-tietolomakkeen (Uudenmaan ELY-keskus 1998) mukaan alueelta tavataan viittä luontodirektiivin luontotyyppiä. Näistä Itämeren boreaaliset rantaniityt muodostavat 2 % Natura-alueen pinta-alasta. Rantavallit ja Itämeren hiekkarannat -luontotyypeihin kuuluu molempiin alle 1 % Natura-alueen pinta-alasta. Muita Natura-lomakkeella mainittuja luontotyyppejä ei esiinny Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueella.

Kasvilajeista lomakkeella mainitaan merinätkelmä, suola-arho, särmäputki, ketomaru ja käärmeenkieli, jotka kaikki ovat matalakasvuisten merenrantaniittyjen lajeja. Lomakkeella mainitut 10 lintudirektiivin lajia ovat vesilintuja, lokkilintuja, saaristokahlaajia ja metsälintuja. Muista tietolomakkeella mainituista lintulajeista suosirri ja punajalkaviklo pesivät rantaniityillä.

3.2 Geomorfologia

Kallahdenharju on osa Hyvinkäältä Suomenlahteen ulottuvaa harjujaksoa. Harju on syntynyt sulavan jäätikön reunalla noin 13 000 vuotta sitten, kun sulamisvesien muodostama joki kuljetti maa-ainesta jäätikön raitoon tai tunneliin. Kallahdenharjun eteläisimmät osat ovat paljastuneet veden alta maankohoamisen myötä melko hiljattain. Rantaniitty on suurimmaksi osaksi muodostunut vasta 1900-luvun puolella. 1700-luvun lopussa painetun kartan perusteella (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2002, s. 8) rantaniittyä ei vielä tuolloin ollut, ja niityn eteläpuolella sijaitseva Kuningatar oli Kallahdenniemestä kaukana sijaitseva saari.

Vuonna 1873 valmistuneessa topografikartassa (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2002, s. 10) rantaniityn kohdalla on kapea, Kuningattareen päätyvä maakannas. Rantaniityn läpi johtava tie on merkitty vuonna 1934 valmistuneeseen karttaan (MA-arkkitehdit 2007). Maankohoaminen alueella jatkuu edelleen.

Rantaniityn maaperä on lajittunutta hiekkaa. Niityllä on runsaasti pieniä siirtolohkareita. Rantaniitty on syntyhistoriansa takia hyvin alava. Sen korkeimmat kohdat ulottuvat vain 20–50 cm keskivedenpinnan yläpuolelle. Korkean veden aikaan miltei koko niittyalue on veden varassa. Tuolloin Kuningattaren niemeen pääsee helposti vain pengertietä pitkin. Suojelualueen itäreunassa sijaitseva puustoinen hiekkaharjanne ulottuu korkeimmalla kohdalla metrin vedenpinnan yläpuolelle.

3.3 Kasvillisuus

Kallahden niitty on Helsingin oloissa ainutlaatuisen laaja merenrantaniitty. Ajoittain niitylle nouseva vesi ja talvella jää ovat estäneet aluetta pensoittumasta ja pitäneet yllä monimuotoista niittykasvillisuutta. Kallahden rantaniityn kasvillisuutta on tutkittu useaan otteeseen. Vuonna 1988 valmistuneessa hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Panplan 1988) esitellään kasvillisuus pääpiirteisesti. Jo aiemmin Hosiaislouma (1981, 1983) on tutkinut niityn kasvillisuutta. Heinonen (2002) on selvittänyt ensisijaisesti suojeltaviin eli priorisoituihin luontotyyppeihin kuuluvan Itämeren borealiset rantaniityt -luontotyyppin esiintymistä Kallahden rantaniityllä ja sen lähialueilla.

Suurin osa luonnonsuojelualueesta on puutonta, matalakasvuista merenrantaniitytä. Veedestä loivasti kohoavilla rannoilla kasvillisuus esiintyy rannansuuntaisina vyöhykkeinä. Aluetta reunustaa molemmilla rannoilla 20–30 metrin levyinen järviruokokasvusto. Ruovikko harvenee vesirajasta maalle päin ja samalla muut niitykasvit runsastuvat. Järviruoko muuttuu matalaksi ja kituliaaksi ja häviää lähes kokonaan noin puolen metrin korkeustasoon mennessä.

Luonnonsuojelualueen eteläpäässä maasto kohoaa Kuningattaren niemeen päin ja niitty muuttuu suojelualueen reunassa metsäiseksi. Myös suojelualueen itäreunaa myötäilevä hiekkaharjanne, joka ilmeisesti on vanha rantavalli, on puustoinen. Pengertien varressa kasvaa yksittäisiä puita.

Rantaniityt voidaan jakaa matala- ja korkeakasvuisiin niittyihin, joskin niiden raja on luonnossa vähittäinen ja maastossa paikoin hankalasti tulkittava. Jyrkkiä rajoja muodostuu vain sinne, missä pinnanmuodot muuttuvat jyrkästi. Seuraavassa kuvauksessa matalakasvuiseksi on luokiteltu vain ne niittyalueet, joilla kasvaa runsaasti matalakasvuisia niittyjä luonnehtivia lajeja. Välimuotoiset kasviyhdykunnat on rajattu mukaan korkeakasvuisiin niittyihin.

3.3.1 Matalakasvuiset niityt

Matalakasvuiset niityt sijaitsevat luonnonsuojelualueen alavimmissa kohdissa alueen länsipäässä, keskiosissa ja etelärannan tuntumassa (liite 3, kuvat 1–3). Alueella on neljää matalakasvuista niittytyyppiä (Heinonen 2002). Lähinnä vesirajaa rantaa reunustavan järviruokokasvuston tuntumassa on meriluikan, rönsyröllin ja suolavihvilän valitsemaa niittyä, jossa on paikoin järviruokoakin runsaasti. Muita niitylle tyypillisiä lajeja ovat mm. ketohanhikki ja rantamatara. Vyöhyke on enimmäkseen melko kapea. Veteen päin siirryttäessä se muuttuu vähitellen ruokoniityksi ja lopulta vedestä kasvavaksi ruovikoksi. Meriluikka–rönsyrölliniittyä on kapeana, katkonaisena vyöhykkeenä myös itärannalla luonnonsuojelualueen rajan tuntumassa (ruovikon ja kuvion 7 välissä).

Suurin osa matalakasvuisista niityistä on punanadan tai rönsyröllin, luhtakastikan, suolavihvilän ja rantamataran vallitsemia (kuvio 3, kuvioiden 1 ja 2 kuivimmat osat). Punanataniityt sijaitsevat hieman kuivemmillä paikoilla kuin rönsyröllin-

luhtakastikka–suolavihviläniityt. Molemmilla niittytyypeillä tavataan myös kituliasta järviruokoa. Matalakasvuisia seuralaislajeja ovat mm. ketohanhikki, keltamaite, rantanätkelmä ja meriratamo. Kuivimmissa reunaosissa kasvaa siniheinää. Kuvio 4 poikkeaa muista punanataniityistä runsaan nyylähaarikkoesiintymänsä takia. Kuviolla kasvaa runsaasti myös mm. keltamaksaruohoa, punasänkiötä ja ketohanhikkia. Myös Helsingissä harvinainen hernesara kuuluu lajistoon. Kasvillisuus jatkuu samantyyppisenä suojelualueen rajan pohjoispuolelle. Kuvio on metsittymässä: pohjoisreunassa on usean metrin korkuisia mäntyjä ja muualla runsaasti männyntaimia.

Muita luonnonsuojelualueella esiintyviä matalakasvuisia niittytyyppejä ovat pieninä laikkaina tavattavat ruskokaislayhdyskunnat, joita on niityn painanteissa. Ilmeisesti pitkään painanteissa viipyvä merivesi on vaikuttanut niittytyypin muodostumiseen. Tyyppi erottuu rönsyröllin ja punanadan vallitsemista niityistä selvimmin nimikasvinsa ruskokaislan runsautena. Ruskokaislayhdyskuntia ja muita alueella pienialaisesti tavattavia niitty-yhdyskuntia on kuvannut Heinonen (2002).

3.3.2 Korkeakasvuiset niityt

Kallahden niittyalueen korkeakasvuiset niityt sijaitsevat suojelualueen pohjoisreunalla (kuvio 5) sekä alueen läpi kulkevan metsäisen hiekkaharjanteen molemmilla puolilla (kuviot 6 ja 7). Korkeakasvuisia niittytyyppejä on alueella useita. Niistä erottuvat selvimmin mesiangervovaltaiset ja ruokonatavaltaiset niityt, joita on etenkin itärannalla ruovikon ja hietikkoharjanteen välissä (kuvio 7). Molemmille tyypeille on tunnusomaista mesiangervon ja muiden korkeiden ruohojen, mm. pietaryrtin, rantakukan ja merivirmajuuren runsaus. Myös harvakseltaan esiintyvä järviruoko kuuluu lajistoon. Mesiangervovaltaisia niittyjä on pienempinä kuviolina myös monin paikoin matalakasvuisten niittyjen laiteilla.

Itärannan angervo- ja ruokonataniityille on alkanut kasvaa puita ja pensaita. Etenkin alueen eteläosassa on matalia, puumaisia mäntyjä ja tervaleppiä. Niittyala on puuston levittäytyttyä kaventunut.

Kuvioilla 5 ja 6 on mesiangervoa ja ruokonataa niukemmin. Korkeita kasveja ovat mm. rantakukka, siniheinä ja harvakseltaan kasvava järviruoko. Myös matalaksi jäävä hietikkoniittyjen kasvillisuus on runsasta. Lajeista mainittakoon kelta- ja isomaksaruoho, peltotaskuruoho, punasänkiö, meriratamo ja ketohanhikki. Kuviolla 6 eteläosa on metsittymässä ja puustoa on alkanut kasvaa myös kuviolla 5.

3.3.3 Itäosan hiekkaharjanne

Luonnonsuojelualueen itäosan läpi kulkeva hiekkaharjanne (kuvio 8) on Kallahden rantaniityn ensimmäiseksi merestä paljastunut osa. Harjanne on kuivaa hiekkaa, ja se on alkanut metsittyä noin 50 vuotta sitten. Harjanteella kasvaa runsaan viiden metrin korkuisia mäntyjä. Puustossa on myös jokunen vanhempi tervalep-

pä ja nuoria katajia. Pohjoispäästä harjanne levenee ja kasvillisuus saa suojelu-
aluetta pohjoispuolelta reunustavan harjukankaan piirteitä.

Kurtturuusu on levinnyt harjanteelle voimallisesti ja muodosti 2000-luvun alku-
vuosina harjanteen eteläosassa usean aarin kasvustoja. Kasvustoja on sittemmin
käsitelty mekaanisesti ja niitä on myös myrkytetty. Suurin osa kasvustoista on
kuollut. Harjanteen alkuperäisenä aluskasvillisuutena on hietikkolajeja, kuten kel-
tamaitetta, merinätkelmää, ketomarunaa, rantavehnnää, sekä iso- ja keltamaksa-
ruohoa. Rantaniittyjen lajeista tavataan mm. mesiangervoa, pietaryrttiä, syysmai-
tiaista ja särmäputkea. Kangasmetsän lajeista tavataan mm. variksenmarjaa.

3.3.4 Muut puustoiset alueet

Luonnonsuojelualueen muut puustoiset osat ovat metsittyvää niittyä (kuvio 9) ja
Kuningattaren niemeä reunustavaa mäntykangasta (kuvio 10). Metsittyvä niitty on
muodostunut matalalle hiekkaharjanteelle, jossa kasvaa nykyisin usean metrin
korkuisia mäntyjä ja tervaleppiä. Kenttäkerroksen kasvillisuudessa vallitsevat
korkeakasvuisten niittyjen lajit. Etenkin mesiangervo ja rantakukka ovat runsaita.
Alueella kasvaa myös mm. järviruokoa, merivirmajuurta, maksaruohoja ja hiiren-
virnaa. Kuvion metsittyminen on edennyt viime vuosina.

Eteläosan metsässä (kuvio 10) niittykasvillisuutta on vain reunavyöhykkeessä.
Muutoin kenttäkerroksessa on hietikkokankaille tyypillisesti mm. kanervaa ja va-
riksenmarjaa. Puusto on matalahkoa, noin 80-vuotiasta männikköä. Sekapuuna
kasvaa lähinnä rauduskoivuja ja tervaleppiä.

Myös luonnonsuojelualueen läpi kulkevan tien penkereellä on puustoa, lähinnä
tervaleppiä ja mäntyjä.

3.4 Pesimälinnusto

Kallahden rantaniitty on Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä linnustolli-
sesti arvokas kohde. Huomionarvoisista lajeista paikalla on pesinyt pensastasku
ja pikkulepinkäinen, jotka ovat vähälukuisia avomaiden lajeja. Rantaniityn pesi-
mälinnusto on silti melko niukka. Pesimälinnuston niukkuus johtuu maaston
avoimuudesta. Rantaniitty on keväisin varsin aukea jäiden höylättyä pois aluetta
reunustavat ruovikot. Puusto on matalaa ja aukkoista ja kelpaa vain harvojen
metsälintujen pesimäympäristöksi.

3.5 Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit sekä lintudirektiivin lajit

Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura-tietolomakkeen mukaan Natura-
alueelta tavataan viittä Natura-luontotyyppiä, joista Itämeren boreaaliset rantanii-
tyt on priorisoitu eli ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi. Lähes kaikki Kallahden

rantaniityn luonnonsuojelualueen matalakasvuiset niityt kuuluvat Itämeren boreaalisiin rantaniittyihin (luontotyyppiin Natura-koodi 1630). Alueen kasvillisuuskuviot 1, 2 ja 3 (liite 3) ovat Itämeren boreaalista rantaniittyä. Boreaalista rantaniittyä on lisäksi kolme rannanmyötäistä kuviota ruovikon reunan tuntumassa suojelualueen itärajalla (liite 3 ja Heinonen 2002).

Suojelualueen ja sen lähitienoon rantaniittyjä tutkinut Heinonen (2002) arvioi suojelualueen rantaniittyjen luonnontilan hyväksi ja piti priorisoituja niittytyyppejä varsin edustavina. Kesällä 2013 avonaisten, matalakasvisten rantaniittyjen alan todettiin paikoin pienentyneen. Muutos johtuu mäntyjen ja tervaleppien levittäytymisestä.

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueella tavataan lisäksi rantavallien yksi-vuotinen kasvillisuus -luontotyyppiin kuuluvia kasviyhdyskuntia, jotka ovat muodostuneet aaltojen tuomasta kasviaineksesta kasaantuneille maatuville valleille. Vähäisiä rytövalleja on kasaantunut etenkin etelärannalle. Niiden kasvillisuus ei kuitenkaan ole erityisen edustavaa ilmeisesti siksi, että vallit siirtyvät ja rikkoutuvat säännöllisesti aallokossa ja jäiden kasautuessa rannoille.

Linnut eivät ole luontodirektiivin perusteella suojellun Natura-alueen suojelupe-rusteita. Natura-tietolomakkeella luetellaan kuitenkin kymmenen lintudirektiivin liitteen I lajia. Näistä yksikään ei pesi Kallahden rantaniityllä. Lähistön luodoilla pesivät kala- ja lapintiirat käyvät kuitenkin säännöllisesti ruokailemassa luonnon-suojelualueutta reunustavilla rannoilla.

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueelta ei tiedetä tavatun luontodirektiivissä mainittuja kasvilajeja. Natura-lomakkeella luetellut viisi kasvilajia ovat melko runsaita ja levinneet eri puolille aluetta. Lajit ovat merinätkelmä, suola-arho, särmä-putki, ketomaruna ja käärmeenkieli. Näistä käärmeenkieli kasvaa kosteilla, rannanläheisillä, matalakasvuisilla niityillä, muut lajit useimmiten kuivemmillä niityillä tai hiekkaisilla paikoilla.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän mukaan koko Kallahdenniemi on luokiteltu ensimmäisen arvoluokan lepakkokoh-teeksi. Alueella on havaittu pohjanlepakkoa, vesisiippaa ja viiksisiippoja. Kaikki edellä mainitut lepakkolajit ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Kuva 1. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue vuonna 1998 ja 2011. Niityn reunaosiin on kasvanut lisää puita ja pensaita ja vesialuetta reunustavat ruovikot ovat levittäytyneet hieman ulommaksi. Suurimmat muutokset niityllä ovat tapahtuneet valkoisella katkoviivalla rajatuilla alueilla.

4 Luonnonsuojelualan virkistyskäyttö, reitit ja kuluneisuus

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue on suosittu ulkoilukohde. Suojelualue rajautuu Kallahden ulkoilupuistoon. Alueen länsipuolella on uimaranta ja pohjoispuolen männikköisellä kankaalla uimarannan pysäköintialue. Suojelualueen läpi pääsee pengertietä pitkin Kuningattaren niemeen. Länsirannan tuntumassa on pysäköintialueen suunnasta alkava polku, jota on aiemmin käytetty luontopolkuna. Polun huonokuntoiseksi menneet, alueen luonnosta kertoneet taulut on poistettu, mutta polkua käytetään edelleen melko paljon. Luontopolku alkaa suojelualueen pohjoispuolelta opastustaulun kohdalta. Polku jatkuu rantaniityn länsireunassa Kuningattaren suuntaan, jossa se yhtyy rantaan menevään vanhaan hiekkatiehen (liite 4). Kuningattaren tien pohjoispuolella luontopolku noudattaa metsitynyttä hiekkaharjannetta, josta se palaa rantaniityn läpi Kuningattaren pengertielle. Tien pohjoispuolinen reitti on jäänyt viime vuosina vähälle käytölle ja polku on jo lähes umpeutunut.

Länsirannalla polku on paikoin märkä ja pehmeäpohjainen. Hankalimmissa maastokohdissa on kokeiltu pitkospuuta, mutta niiden käytöstä jouduttiin luopumaan, sillä jäät ja korkea merivesi rikkoivat pitkokset toistuvasti. Luontopolkureitille tulee uimarannan suunnasta paljon käytetty sivupolku. Uimarannan pohjoispuolelta johtaa hiekkapintainen, hyvässä kunnossa pidetty reitti Kuningattaren pengertielle. Reitti kulkee lähellä metsänreunaan runsaan sadan metrin matkan suojelualueen puolella.

Luonnonsuojelualueella on lisäksi useita muita polkuja, joista käytetyin sijaitsee itärantaa myötäilevällä hiekkaisella harjanteella. Sekä itä- että länsirannan ruovikkoon johtaa lisäksi muutamia, todennäköisesti kalastajien tekemiä polkuja. Rantaniityllä on myös joitakin kapeita, vähän käytettyjä oikopolkuja.

Luonnonsuojelualueen länsipuolella sijaitseva Kallahdenniemen uimaranta on Helsingin suosituimpia uimarantoja. Uimareiden määrä on parhaimmillaan yltänyt vuodessa 30 000:een. Uimaranta-alue ulottuu aivan luonnonsuojelualueen viereen. Suojelualueen rajamerkinä toimii järeästä ankkuriketjusta tehty aita. Uimista ja auringonottoa on aidasta huolimatta harrastettu jonkin verran myös luonnonsuojelualueen puolella. Itärannalla, luonnonsuojelualueen rajan pohjoispuolella on lisäksi ”epävirallinen” uimapaikka, jonka käyttö on viime vuosina ollut vähäistä.

Uimarannan pysäköintialue sijaitsee entisellä hiekanottoalueella runsaan sadan metrin päässä luonnonsuojelualueen rajasta. Suojelualueen ja pysäköintialueen välinen maasto on mäntykangasta. Kuningattaren niemessä on kaksi yhteisöjen käytössä olevaa kesämökkiä, joihin ajetaan autoilla. Kuningattaren tie on katkaistu yleiseltä liikenteeltä puomilla. Autoliikenne suojelualueen läpi on vähäistä. Pengertieltä ei ole mahdollista ajaa autolla niitylle.

Ihmisten liikkuminen suojelualueella rantaa noudattavan reitin ulkopuolella on kuluttanut paikoitellen kasvillisuutta. Länsirannan polun varressa on useita kuluneita kohtia, jotka ovat muodostuneet ihmisten oikaistessa reitin mutkia tai kiertäessä kosteimpia kohtia. Kosteat, matalakasvuiset rantaniityt ovat yleisesti ottaen kuitenkin säilyneet kulutukselta hyvin, sillä ne eivät ole kosteapohjaisina houkuttelleet kulkijoita, ja ne myös kestävät tallaamista melko hyvin. Aivan uimarannan tuntumassa suojelualueen länsipäässä kulutus on ilmeisesti vaikuttanut kasvilajien keskinäiseen runsauteen mm. heikentämällä järviruo'on kasvua ja suosimalla matalia, tallaamista kestäviä kasvilajeja. Voimakkaimmin kulutus on kohdistunut kuivimmille, ylempänä sijaitseville alueille. Selvimmin tämä näkyy itärannan hiekkaharjanteella, jossa on kaksi rannansuuntaista polkua. Varsinkin polkujen risteyskohdissa maasto on kulunut. Paljaita hiekkapintoja ei täälläkään ole kulutuksen takia syntynyt. Viime vuosina kulku on ohjautunut lähempänä rantaa sijaitsevalle polulle.

Kallahden rantaniityn kuluneisuudessa ei ole viime vuosina tapahtunut suuria muutoksia. Suojelualueen uimarannan puoleiseen reunaan pystytetty kettinkiaita on vähentänyt suojelualueen käyttöä uimarannan oleskelualueena. Polkujen määrä Kuningattaren puoleisessa reunassa ja itäosan harjanteella on vähentynyt. Uusia polkuja alueelle ei ole muodostunut.

5 Hoidon ja käytön tavoitteet

5.1 Suojelu ja hoito

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue on perustettu alueelle tunnusomaisen kasvillisuuden suojelemiseksi. Alue on avointa maankohoamisrantaa, jonka kasvillisuus muuttuu hitaasti maan noustessa ja meriveden ja jään kulutuksen vähehtessä. Maaston korkeimmat kohdat muuttuvat vähitellen metsiksi ja samalla merestä paljastuu uutta rantaa, joka alkaa muuttua niityksi.

Maankohoamisesta johtuvan luontaisen muutoksen lisäksi rantaniittyjen säilymistä uhkaavat ruovikoiden ja pensaiden leviäminen, joita ihminen on monessa paikassa toimillaan edistänyt. Kallahden rantaniitty on luonnostaan avoimena säilynyt alue, jota ei tiettävästi ole käytetty karjan laidunalueena. Alueelta ei myöskään ole poistettu puita tai puuntaimia. Puuston levittäytyminen niityn reunaosiin johtuu maankohoamisrannalle ominaisesta sukkessiosta. Pengertien reunan metsittyminen on ihmisen ansiota. Myös ihmisen mukana kulkeutuneen kurttu-ruusun leviäminen on selvästi muuttanut Kallahden rantaniityn kasvillisuutta ja pienmaisemaa. Lisäksi ihmisten liikkumisesta aiheutunut kulutus on vaikuttanut alueen luonnonoloihin.

Rantojen rehevöityminen ja ruovikoituminen eivät näytä uhkaavan Kallahden rantaniityn avoimuutta. Vuosina 1998 ja 2011 otettujen ilmakuvien perusteella niittyä reunustavat ruovikot ovat hieman laajentuneet avoveden suuntaan (länsirannalla noin 5–7 metriä), mutta ne eivät ole levinneet kuivalle maalle päin. Vaikka niityillä

on järviruokoa melko paljon, ruo'ot ovat kitukasvuisia ja ilmeisesti pikemminkin jäännösteammasta niittyvaiheesta kuin osoitus ruokojen siirtymisestä kuivemmille kasvupaikoille. Uutta matalakasvuista niittyä alueelle ei näytä muodostuvan, sillä merestä paljastuva uusi niitty on järviruokovaltaista. Vesialueen rehevyys ja rantaan ajautuvan kasviaineksen suuri määrä ilmeisesti suosivat järviruo'on menestymistä pienempien, kilpailua huonommin kestävien niittykasvien kustannuksella.

Kallahden rantaniitty on Helsingin oloissa poikkeuksellisen laaja luontaisesti avoin rantaniitty, jollaisena se tulisi myös säilyttää. Rantaniityn pinta-ala on pienemässä reunojen metsittymisen vuoksi. Rantaniityn kasvillisuuden ja maiseman säilyttämiseksi tarvitaan hoitotoimia, jotka estävät maaston kulumista ja avomaiseman sulkeutumista.

5.2 Käyttö

Alue soveltuu niitty- ja rantamaisemasta nauttimiseen, lintujen ja muiden eliöiden tarkkailuun sekä opetukseen. Rantaniitty sopii tietyin reunaehdoin myös Kallahden kiertävän ulkoilureitin osaksi. Alueen käyttöä on ohjattava siten, että kasvillisuuden kulumisen saadaan pysäytettyä ja virallisten reittien ulkopuolisten polkujen käyttö vähennettyä ja tai mieluummin loppumaan. Pyöräilijät on ohjattava Kuningattaren tielle, sillä rantaniitty kestää huonosti pyörillä ajamista. Kesällä 2013 pyörien jälkiä näkyi länsirannan polkureitillä, mutta ei luonnonsuojelualueen muissa osissa.

Alueen käyttömahdollisuuksia voidaan parantaa polkuverkostoa kehittämällä. Uusia polkuja ei tule perustaa matalakasvuisille niityille, koska ne ovat ensisijaisesti suojeltavaa luontotyyppiä.

Alueen luontoarvojen säilyminen edellyttää myös lähiympäristössä tehtäviä toimenpiteitä, joista tärkein on suojelualueen laajentaminen vesialueelle niin, että ympäristön matalikko saadaan liitetyksi osaksi suojelualueita. Linnustoa häiritsevää liikkumista matalikolla tulisi vähentää.

6 Toimenpiteet

6.1 Hoito

Kallahden rantaniityn hoito keskittyy niittykasvillisuuden ja alueelle ominaisen maiseman suojelemiseen. Työhön kuuluu puiden ja pensaiden poisto alueilta, jonne niitä on kasvanut viimeisimpien vuosien aikana. Poistettavat puut ovat nuoria, alle viiden metrin korkuisia mäntyjä ja leppiä, jotka erottuvat puuston ikärakenteen takia selkeästi vanhemmista puista, joita ei käsitellä. Toimenpidealueita on niityn pohjois- ja eteläosassa (liite 5). Avomaiseman säilyttämiseksi pienpuus- toa ja pensaikkoa harvennetaan myös Kuningattareen johtavan pengertien var-

relta poistamalla harkinnan mukaan nuoria, alle kahden metrin korkuisia puita ja pensaita.

Kosteimmilla alueilla puuston raivaus tehdään talvikaudella maan ollessa roudassa. Kosteissa kohdissa ja hiekkaisilla harjanteilla liikkumiseen käytetään kevyttä kalustoa, joka ei jätä maastoon jälkiä. Alueen itäisen ja pohjoisen osan kuivemmissä kohdissa hakkuutähde voidaan korjata metsätraktorilla. Länsiosan määremistä kohdista hakkuutähde siirretään kuivemmille paikoille joko käsin tai mönkijällä.

Puut tulisi katkaista mahdollisimman läheltä maanpintaan, jolloin niistä ei jää maisemassa erottuvia kantoja. Raivatut puut viedään pois luonnonsuojelualueelta ennen seuraavaa kasvukautta. Raivattava puusto on suurimmaksi osaksi mäntyä, joka ei veso. Paikoitellen kasvavat terva- ja harmaalepät vesovat helposti, joten vesojen torjunta kannattaa alkuraivauksen jälkeen suorittaa 2–3 vuoden välein. Tuolloin kaadetut ohuet vesat voidaan jättää maastoon, jossa ne lahoavat pian. Toimenpidealueilta poistetaan samalla myös mahdolliset uudet puuntaimet.

Itärannan hiekkaharjanteen puustoa ei raivata, sillä noin 50-vuotias puusto muodostaa maisemallisen elementin ja kätkee katveeseensa Kuningattareen kulkevan sähkölinjan. Puuston suojissa kasvaa alueen niittyluontoa monipuolistavaa kasvillisuutta. Myös alueen vähät katajat jätetään kasvamaan.

Kurturuusu on levittäytynyt laajalti suojelualueen itäreunan hiekkaharjanteelle, jossa on kymmenien neliömetrien laajuisia kurturuusukasvustoja. Pieniä kasvustoja on myös länsiosassa lähellä uimarantaa sekä alueen eteläpäässä. Kurturuusuja on viime vuosina torjuttu kemiallisesti ja mekaanisesti nyppimällä niistä lehdet pois. Toimenpiteet ovat onnistuneet hyvin, sillä lähes kaikki harjanteen ruusupensaikat ovat kuolleet. Pensaiden kuivat rangat ovat kuitenkin jäljellä. Muuta kasvillisuutta on kuolleiden pensaikkojen kohdalla toistaiseksi vain vähän. Pensakoissa oli kesällä 2013 harvakseltaan myös nuoria, luultavasti juurivesoista kasvaneita kurturuusun taimia.

Kuivat kurturuusun rangat säilyvät pitkään. Polun varrella itäreunan harjanteella olevat pensaiden rangat ja kuolleissa pensakoissa olevat taimet tulisi poistaa. Poistokeinoksi sopii parhaiten raivaussahalla tehtävä niitto. Pensaista jäljelle jäävät 5–10 cm:n mittaiset tyvet eivät näy maisemassa, mutta estävät ihmisten liikkumista ja hiekkaisen maaperän eroosiota. Rangat kuljetetaan pois suojelualueelta. Luontainen niittykasvillisuus levittäytynee raivausalueille melko nopeasti, kun ihmisten liikkuminen niillä saadaan estettyä. Liikkumisen vähentämiseksi toimenpidealueiden viereen tulisi pystyttää hoitotoimista kertova taulu, jossa kerrottaisiin myös, miksi hoidettavilla alueilla ei tulisi liikkua. Taulu sopii osaksi rantaniityn luontopolkua. Kemiallinen torjunta vesialueen tuntumassa sijaitsevalla alueella ei ole toivottavaa.

6.2 Käytön järjestäminen

Kallahden rantaniityn kasvillisuus ei ole erityisen herkästi kuluva. Alueelle on silti muodostunut polkuja ja kulutuksen jäljet näkyvät selvästi etenkin kuivimmilla alueilla, joissa hiekan päällä on vain ohut maannoskerros. Kulkua voidaan ohjata merkitsemällä reitit viitoituksin ja tiedottamalla alueen liikkumisesta ja rauhoitus-säännöistä. Alueen ympäri kiertävän polun muuttaminen luontopoluksi olisi todennäköisesti helpoin tapa onnistuneeseen kulunojaukseen. Luontopolku voisi olla osa Kallahdenniemen ulkoilureitistöä. Luonnonsuojelualueella polku tulisi kuitenkin toteuttaa mahdollisimman kapeana ja olemassa olevaa reittiä noudattaen niin, että puustoa ei polun kohdalta tarvitse kaataa. Pyöräilijät ohjataan Kunin-gattaren pengertielle.

Reittien ja opasteiden suunnittelussa pyritään yhtenäiseen ilmeeseen. Opasteet, viitat ja reitit sovitetaan yhteen Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelmassa esitettyjen muiden opasteiden, viittojen ja reitistön kanssa.

6.2.1 Reitit

Luonnonsuojelualueen ympäri kiertävä polkureitti muutetaan luontopoluksi. Polku viitoitetaan selvästi ja suojelualueen rajojen lähelle pystytetään pyöräilykieltoa osoittavat merkit. Polku liitetään suojelualueen ulkopuolella osaksi Kallahdenniemen virkistysreittiä. Pysäköintipaikan reunaan pystytetään opastaulu, jossa kerrotaan rantaniityn suojelualueesta ja luontopolusta. Tiedottamiseen voidaan käyttää myös nykyistä taulua, joka ei kesällä 2013 ollut käytössä.

Ehdotettu luontopolkureitti on merkitty liitteeseen 6. Reitti noudattaa koko matkan nykyisiä polkuja. Reitin käyttö edellyttää polun parantamista länsirannan kosteimmassa kohdassa. Paikalla on kokeiltu huonolla menestyksellä pitkospuita, jotka jäät ja korkea merivesi siirsivät toistuvasti pois paikaltaan. Myöskään hiekkai- tai kivituhkapintainen polku ei sovellu paikalle, koska se ei kestä säännöllistä tulvimista ja jäiden kulutusta. Märin osuus tulisi toteuttaa osittain maahan upotetuilla kivillä katettuna polkuna, jollaisesta on saatu myönteisiä kokemuksia Uutelan ulkoilualueella. Ylempänä, kuivemmilla, hiekkapohjaisilla alueilla sijaitsevien polkujen pohjustaminen ei ole tarpeellista. Kivetyksen osuuden pituus on noin 170 metriä.

Suojelualueen itäreunassa polku sijoittuu nuorta puustoa kasvavalle harjanteelle ja harjanteen rannan puoleiseen reunaan. Polun käyttö voi edellyttää yksittäisten pienpuiden tai puunoksien poistamista tai vähäistä kuluneiden notkokohtien pohjustamista. Polku pidetään mahdollisimman kapeana (enimmäisleveys 1 m).

Luontopolkureitti merkitään hyvin ja sen haarautumiskohtiin pystytetään reittiviitat. Luontopolun varteen sijoitetaan 6–8 alueen luonnosta kertovaa taulua. Taulujen aiheiksi sopisivat mm. alueen historia (maankohoaminen), rantaniityt, linnusto ja alueen hoitaminen. Polkureitti on länsirannalla ja paikoin itärannallakin

niin alavalla paikalla, että se jää ajoittain veden alle. Tästä voisi olla maininta suojelualueen reunan opastauluissa.

Rantaniittyä kiertävä luontopolku ja Kuningattaren tie riittävät alueeseen tutustumiseen, joten uusia polkuja ei tarvita. Luontopolulta länteen uimarannalle johtava polkuyhteys säilytetään osana Kallahdenniemen ulkoilureittiverkostoa. Kunnostettu reitti saattaa houkutella maastopyöräilijöitä. Polun alkuun uimarannan puolelle laitetaan pyöräilykieltomerkki tai muistutus siitä, että rantapolku ei sovellu pyöräilyyn.

6.2.2 Opastustaulut ja tiedottaminen

Luonnonsuojelualueen pääopaste on uimaranta-alueella luonnonsuojelualueen pohjoisrajalla. Muita opastustauluja alueella ei tällä hetkellä ole, mutta suojelualueen pohjoisrajalla on muutama taulu, joihin on merkitty suojelualueen rauhoitusmääräykset. Koska luonnonsuojelualueelle kuljetaan myös rannan kautta, tulisi uimarannan aidan tuntumaan (liite 6) pystyttää uusi opastustaulu. Toinen taulu tarvitaan luontopolun varrelle suojelualueen pohjoispuolen mäntykankaalle. Taulussa muistutetaan siitä, että liikkuminen luonnonsuojelualueella on sallittua vain merkityillä poluilla ja tiellä ja siitä, että suojelualueella ei saa käyttää uimarantana tai leiriytymispaikkana. Tauluihin liitetään kartta, josta selviää luontopolun ja siitä muualle Kallahdenniemelle johtavien reittien sijainti. Opastustaulujen tulisi olla ”lukijaystävällisiä”, jolloin niihin ei laiteta pelkkiä rauhoitusmääräyksiä.

Luonnonsuojelualueen rajamerkit on uusittu joitakin vuosia sitten. Kuningattaren tien eteläpuolisella rantaniityllä suojelualueen raja on merkitty hyvin erottuvalla ankkurikettingillä. Pohjoisrajalle merkkejä tulisi lisätä sen verran, että jokaiselta merkiltä on näkyvyys edeltävälle ja seuraavalle rajamerkille. Suojelualueen eteläpäässä nykyiset merkinnät ovat riittäviä.

Suojelun onnistuminen edellyttää myös sitä, että luonnonsuojelualueen merkityksestä ja käytöstä tiedotetaan lähialueen kouluille ja päiväkodeille ja alueella ulkoileville. Tiedotusta on mahdollista tehostaa esimerkiksi uusimalla Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen esite (Helsingin arvokkaat luontokohteet 6. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue) ja jakamalla sitä päiväkodeihin ja kouluihin.

Luonnonsuojelualueella voisi tehdä tunnetuksi pystyttämällä uimarannan ”niemeen” suojelualueen rajan lähelle taulun, jossa kerrotaisiin matalikon merkityksestä linnustolle. Taulun ympäristö sopii hyvin matalikolla oleskelevien lintujen tarkkailuun.

6.2.3 Liikennejärjestelyt

Kallahdenniemen uimarannan pysäköintialue sijaitsee luonnonsuojelualueen pohjoispuolen mäntykankaalla. Pysäköintialueelta on luonnonsuojelualueelle noin

sata metriä. Pysäköintialuetta on tarkoitus parantaa lähivuosina. Uusia pysäköintipaikkoja ei luonnonsuojelun alueen käytön takia tarvita.

Polkupyörätelineet tulisi sijoittaa uimarannan rakennusten tuntumaan. Luonnonsuojelun alueen rajalla Kuningattaren rannassa säilytetään nykyisin muutamia soutuveneitä ilman kaupungilta saatua lupaa. Soutuveneiden säilyttäminen ei ole heikentänyt alueen luonnoloja. Olisi kuitenkin suotavaa, että veneille löydetäisiin säilytyspaikka suojelun alueen ulkopuolelta. Laitureita tai muita venesäilytystä palvelevia rakenteita suojelun alueen lähelle ei tule tehdä.

6.3 Muut toimet

Luonnonsuojelun alueen rannoille ajautuu aaltojen mukana muovijätettä ja muuta torkyä, jota varsinkin keväällä rantaruovikoiden ollessa laossa lentelee myös suojelun alueen niityille. Muovi ja muu jäte tulisi kerätä keväisin pois.

6.4 Aikataulu

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen aloitetaan pienpuuston raivauksella ja kulkua ohjaavien rakenteiden tekemisellä. Toteuttamisen kiireellisyysjärjestys on seuraava:

1. Niityille kasvaneen pienpuuston poistaminen,
2. Polkujen merkintä, kunnostus ja opasteiden pystytys. Kurtturuusukasvustojen hävittäminen
3. Luonnonsuojelun alueen suojelusta ja käytöstä tiedottaminen kouluille, päiväkodeille sekä lähialueen asukkaille.
4. Kasvillisuuden hoitotoimien onnistumisen ja uusintatarpeen arviointi viiden vuoden kuluttua 1. ja 2. vaiheen toteuttamisesta.
5. Hoito- ja käyttösuunnitelman tarkistaminen kymmenen vuoden kuluttua.

Ensimmäisen ja toisen vaiheen toimenpiteet voidaan toteuttaa lomittain, jos ensimmäisen vaiheen työt eivät viivästy.

6.5 Kustannusarvio

Vanhojen polkujen kunnostus	15 600
Aidat, estot	1 500
Taulut, viitat	3 200
<u>Puuston hoito, ruusut ym.</u>	<u>10 000</u>
Peruskunnostus yhteensä	30 300 euroa

Jos vesialueelle asetetaan rajamerkkejä, taulujen kustannus nousee vähintään kaksinkertaiseksi.

Vuotuinen huolto 4 500 euroa. Vuotuisen huoltoon sisältyy roskahuolto, rakenteiden korjaukset, valvonta ym.

7 Seuranta

Alueen seurannassa on tärkeää selvittää ihmisen aiheuttamaa kulumista ja kasvillisuuden muuttumista ja toisaalta rantaniityn luontaista muuttumista. Seurattavia asioita ovat uimarannan käytöstä suojelualueelle mahdollisesti aiheutuva kuluminen, polkuverkoston käyttö, järviruo'on ja pensaikon mahdollinen levittäytyminen sekä kurturuusun levittäytyminen ja poistotoimien merkitys.

Kulumista ja kasvillisuuden tilaa seurataan esim. Helsingin ympäristökeskuksen työnä. Rantaniityn tila on säilynyt viime vuosina hyvänä, eikä kasvillisuus ole kärsinyt mainittavia vaurioita alueella liikkuvien ihmisten vuoksi. Siksi tarkka, kasvillisuuslinjoihin tai kartoitusruutuihin perustuva seuranta ei ole tarpeen. Seurannaksi riittävät viiden vuoden välein toteutetut maastotarkistukset, joissa arvioidaan kasvillisuuden kulumista polkujen ympäristössä ja uimarannan lähellä.

Kurturuusun esiintymistä voidaan seurata kartoittamalla kasvustot ja toistamalla kartoitus määrävälein. Pengertien varressa kasvoi kesällä 2013 myös toista haitallista tulokaskasvia, marunatuoksukkaa (*Ambrosia artemisiifolia*). Pieni kasvusto kitkettiin pois ennen sen kukkimista. Lajia tulisi silti seurata mahdollisten uusien kasvustojen varalta.

Alueet, joilta on poistettu pienpuustoa, on syytä tarkistaa kahden–kolmen vuoden välein uusintakäsittelyn tarpeen arvioimiseksi.

8 Toimenpiteiden vaikutukset

Kallahdenniemi on Itä-Helsingin tärkeimpiä ulkoilualueita. Kallahden rantaniityllä ei tavata uhanalaisia lajeja, ja ensisijaisiin luontotyypeihin kuuluvan matalakasvuisen rantaniityn tila on säilynyt hyvänä, joten niittyjen sulkeminen liikkumiselta ei ole tarpeen. Haittoja voidaan vähentää ohjaamalla liikkuminen virallisille reiteille. Opasteiden, rakennettujen reittien ja tiedottamisen turvin alueella liikkumista voidaan muuttaa siten, että kasvillisuuden kuluminen vähenee.

Kallahden rantaniitylle esitetyt hoitotoimet kohdistuvat niityn vanhimpiin ja kuivimpiin osiin. Rantaniitylle ominaista avonaisuutta ja kasvilajistoa saadaan säilytettyä pienpuustoa poistamalla ja estämällä kurturuusujen leviäminen. Poistettava puusto on lähinnä mäntyjä ja tervaleppiä. Tyvestä katkaistut männyt eivät lähde uudestaan kasvamaan, ja tervalepätkin vesovat kuivalla kasvupaikalla heikosti. Alue on pensoittunut ja puustoutunut viimeisen 20 vuoden aikana hitaasti, joten pienpuuston poisto on tehokas keino luonnonsuojelualueen avoimena pitämiseksi.

Hoitotoimet säilyttävät niittykasvillisuutta ja hidastavat metsälajiston ja vierasta alkuperää olevan kurturuusun leviämistä Kallahden rantaniitylle. Luonnonsuojelualan laajentaminen monipuolistaisi suojelualuetta ja varmistaisi sen, että alueen kaikki ensisijaisesti suojellun luontotyyppin esiintymät sekä merestä vähitellen kohoavat maa-alueet kuuluisivat luonnonsuojelualueeseen.

8.1 Vaikutukset Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -alueeseen

Liikkumisen ohjaaminen vähentää ensisijaisiin luontotyyppeihin kuuluvien Itämeren boreaalisten rantaniittyjen kulumista ja parantaa niiden kasvillisuuden tilaa. Pienpuuston ja pensaiden poisto estää boreaalisten rantaniittyjen metsittymistä ja pinta-alan pienenemistä.

Hoitotoimet ja muut suositukset vaikuttavat sekä niittykasvillisuuteen että linnustoon. Osa alueen harvinaisista kasvilajeista, mm. suola-arho, särmäputki ja merinätkelmä, on menettänyt kasvupaikkojaan kurturuusun levittäytyttyä. Ruusupensaikkojen torjunta ja kuivien rankojen poisto tuovat lisää elintilaa rantaniittyjen luontaisille lajeille. Pienpuuston poistaminen ja muut suunnitellut hoitotoimet eivät hävitä tai heikennä alueen lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

8.2 Muut hankkeet ja suunnitelmat

Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman lisäksi Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -alueeseen kohdistuu mm. seuraavia suunnitelmia: Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma, Kallahden asemakaava, Kallahdenniemen uimarantasuunnitelma ja Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelma. Edellä mainituissa suunnitelmissa ei osoiteta toimenpiteitä Kallahden rantaniitylle. Syksyllä 2012 valmistuneessa asemakaavassa rantaniitty ja niittyä reunustava vesialue on merkitty luonnonsuojelualueeksi. Suojelualueeseen rajoittuvat maa-alueet on merkitty virkistysalueiksi. Kallahtea käsittelevissä suunnitelmissa ei esitetä toimenpiteitä joilla olisi Kallahden harju-, niitty- ja vesialueiden Natura 2000 -alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia Kallahden rantaniityn hoito- ja käyttösuunnitelman kanssa.

9 Lähdeviitteet

Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. *Tringa* 4/2010–1/2011: 141–174.

Heinonen, M. 2002: Itämeren boreaaliset rantaniityt Kallahden Natura-alueella ja sen lähiympäristössä. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen monisteita 3/2002. 11 s + liitteet.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2002: Kallahdenniemen kulttuurihistoria- ja maisemaselvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto kaavoitusosaston selvityksiä 2002:1. 130 s.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2013: Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelma. Luonnos 11.6.2013.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2013: Luontotietojärjestelmä. Linnustollisesti arvokkaat kohteet, arvokkaat kasvikohteet, arvokkaat lepakkoalueet, muut lajihavainnot. Ote Kallahdenniemestä 15.11.2013.

Hosiaislouma, V. 1980: Biologinen rantatutkimus. Vartiosaari–Ramsinniemi–Kallvik–Uutela. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja YB:7/80.

Hosiaislouma, V. 1983: Biologinen tutkimus. Helsingin ranta-alueet. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, yleiskaavaosasto. Julkaisu YB:9/83.

Kallahdenniemen uimarantasuunnitelma 1998: Uimaranta-alue ja sen ympäristö liikenne- ja pysäköintijärjestelyineen. Helsingin kaupungin liikuntavirasto.

Kinnunen, V. & Oulasvirta, P. 2002: Kallahdenniemen ympäristön vesikasvillisuus. Alleco Ky. 28 s.

MA-arkkitehdit 2007: Kuningattaren niemi Vuosaarella. Kehittämissuunnitelma 31.10.2007. Helsingin kaupungin kiinteistöviraston tilakeskus.

Oulasvirta, P. 2003: Ehdotus vedenalaisen luonnonsuojelualueen rajauksesta Kallahdenniemen Natura-alueella. Alleco Ky.

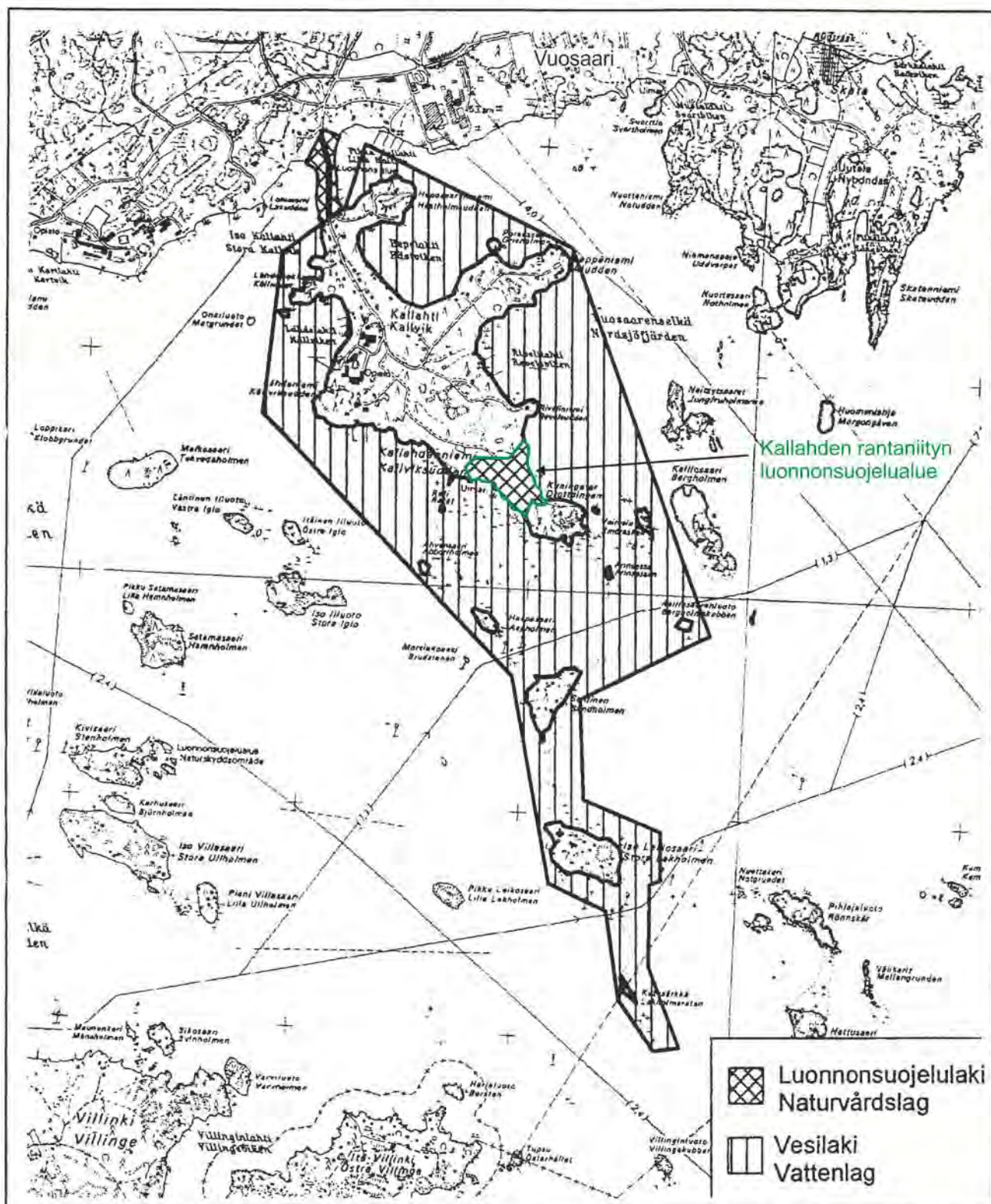
Panplan 1988: Kallahden rantaniityn hoito- ja käyttösuunnitelma. 13.11.1988. Uudenmaan ELY-keskus 1998: Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura-tietolomake ja kartta.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2003: Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma v. 2003–2012. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003. Kallahdenniemen luontoselvitys ja maankäytön luontovaikutukset. Julkaisematon raportti, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Liite 1. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen sijainti.

Viivoitettu alue on Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -alue.

KALLAHDEN NIITTY-, HARJU- JA VESIALUEET

Alueen koodi: FI0100063

Karttalehdet: 2034 09

Pinta-ala, ha: 252

Kunnat: Helsinki

0.4 0 0.4 0.8 Kilometers

1: 25 000

@UYK/TM/19.3.1998/ Maanmittauslaitos 20/MAR/98

Liite 2. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös.

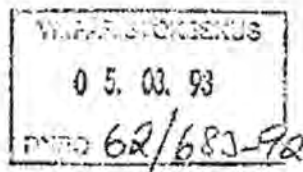
PÄÄTÖS LUO 37

Helsinki 2.3.1993

DNo 18194 361 92 127

UUDENMAAN LÄÄNINHALLITUS
LÄNESTYRELSEN I NYLANDS LÄN

ASIA Hakemus luonnonsuojelualueen rauhoittamiseksi

HAKIJA Helsingin kaupunki

HAKEMUS 11.11.1992

Luonnonsuojelualueen sijainti

Kunta: Helsinki

Kylä: Vuosaari

Tiloilla: Dronningholmsnåset Rno 1:63

Dronningholm Rno 1:153

ja Rno 876:4

Luonnonsuojelualueen kuvaus

Rauhoitettavaksi haettu Kallahden (Kallvikin) rantaniitty sijaitsee Vuosaarella Kallahden niemen eteläosassa. Rantaniitty on syntynyt maankohoamisen yhteydessä saarian välisen salmen muuttuessa maaksi. Maankohoamisen aiheuttama muutos jatkuu edelleen.

Rannikon ulkovyöhykkeeseen kuuluvalla alueella on useita eri niittytyyppejä, metsäsaareke sekä rantametsää. Niityillä on runsaasti siirtolohkareita. Alueen kasvillisuus on paikoin matalaa, lyhytkortista niittykasvillisuutta, paikoin korkeaa ruokokasvillisuutta.

Rauhoittamisen tarkoituksena on valtakunnallisen harjensuojeluohjelman alueella sijaitsevan arvokkaan niittyalueen suojeleminen.

Itä- ja länsiosassa rauhoitettavan alueen rajausta seuraa keskivedenkorkeuden mukaista vesirajaa.

JAKELU

Päätös Helsingin kaupunki seantitodistuksella

Tiedoksi Ympäristöministeriö, luonnonsuojelutoimisto
Helsingin poliisilaitos
Uudenmaan liitto
Helsingin kaupunki, ympäristökeskus
Helsingin kaupunki, metsätoimisto
Metsähallitus, Etelärannikon puistoalue
Uudenmaan kartasto- ja tietopalvelutoimisto

Leimaverotus

Alueen pinta-ala on 5,5 hehtaaria.

Korvaus

Hakija ei ole ilmoittanut vaativansa luonnonsuojelulain 11 a §:n mukaista korvausta rauhoituksen aiheuttamista taloudellisista menetyksistä.

LAUSUNNONANTAJA

Uudenman kartasto- ja tietopalvelutoimisto 4.1.1993 ja 4.2.1993

LÄÄNINHALLITUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Lääninhallitus määrää oheiseen liitekarttaan punaisella rajatun Kallahden rantaniityn rauhoitetuksi luonnonsuojelualueeksi.

Rauhoitusmääräykset

1. Alueella on kielletty:

- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen ainesten ottaminen
- metsänhakkuu
- kasvien ja kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen sekä eläin- ja kasvinäytteiden kerääminen ilman maanomistajan (Helsingin kaupungin kiinteistövirasto) lupaa
- metsästys sekä kaikenlainen muu eläinten häiritseminen ja pesien vahingoittaminen
- liikkuminen osoitettujen polkujen ulkopuolella sulan maan aikana, myös uimaan meneminen ja alueelle rantautuminen
- rakennusten rakentaminen
- muiden kuin luonnonsuojelualueen virkistys-, opetus- tai tutkimustarpeita palvelevien teiden, laitteiden ja rakennelmien rakentaminen
- moottoriajoneuvoilla liikkuminen maastossa lukuunottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista maan ollessa riittävässä roudassa
- polkupyörällä liikkuminen maastossa
- tulenteke, telttailu ja muu leirielämä

- roskaaminen
- koirien kuljettaminen kytkemättömänä
- suunnistus- ym. maastokilpailut ja harjoitukset
- samoin kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

2. Edellä olevien säännösten estämättä on alueella sallittua:

- alueen opastusta palvelevien rakenteiden rakentaminen ja huolto
- olemassaolevan sähkölinjan edellyttämät, linjan nykyisen luonteen mukaiset huolto- ja korjaustyöt ilman kemiallista vesaikontorjuntaa
- karttaan merkityn, niityn halki pengerretyn tien käyttö ja kunnossapito
- maisemaan sopeutuvan ohituspaikan rakentaminen pengertielle sen itäpuolelle ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaan, mikäli alueen tuleva käyttö sitä välttämättä edellyttää
- maanomistaja voi myöntää liikkumislupia merkittyjen polkujen ulkopuolelle tutkimus- ja opetustarkoituksiin.

3. Aluetta ja sen metsää saadaan hoitaa ja käyttää lääninhallituksen vahvistaman hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Suunnitelman tavoitteena on kasvillisuuden luonnontilaisen kehityksen turvaaminen sekä alueen ulkoilutoimintojen kanavoiminen siten, että alueen luonnolle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa.

4. Edellä olevista määräyksistä saadaan lääninhallituksen luvalla poiketa, mikäli kun poikkeaminen on luonnonsuojelualueen kannalta perusteltua.

Hakija velvoitetaan merkitsemään rauhoitus maastoon lääninhallituksen hyväksymällä tavalla.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki 9, 11 ja 17 §

KUULUTTAMINEN Lääninhallitus kuuluttaa tästä päätöksestä kunnan ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä.

Vs toimistopäällikkö

Jorma Jantunen

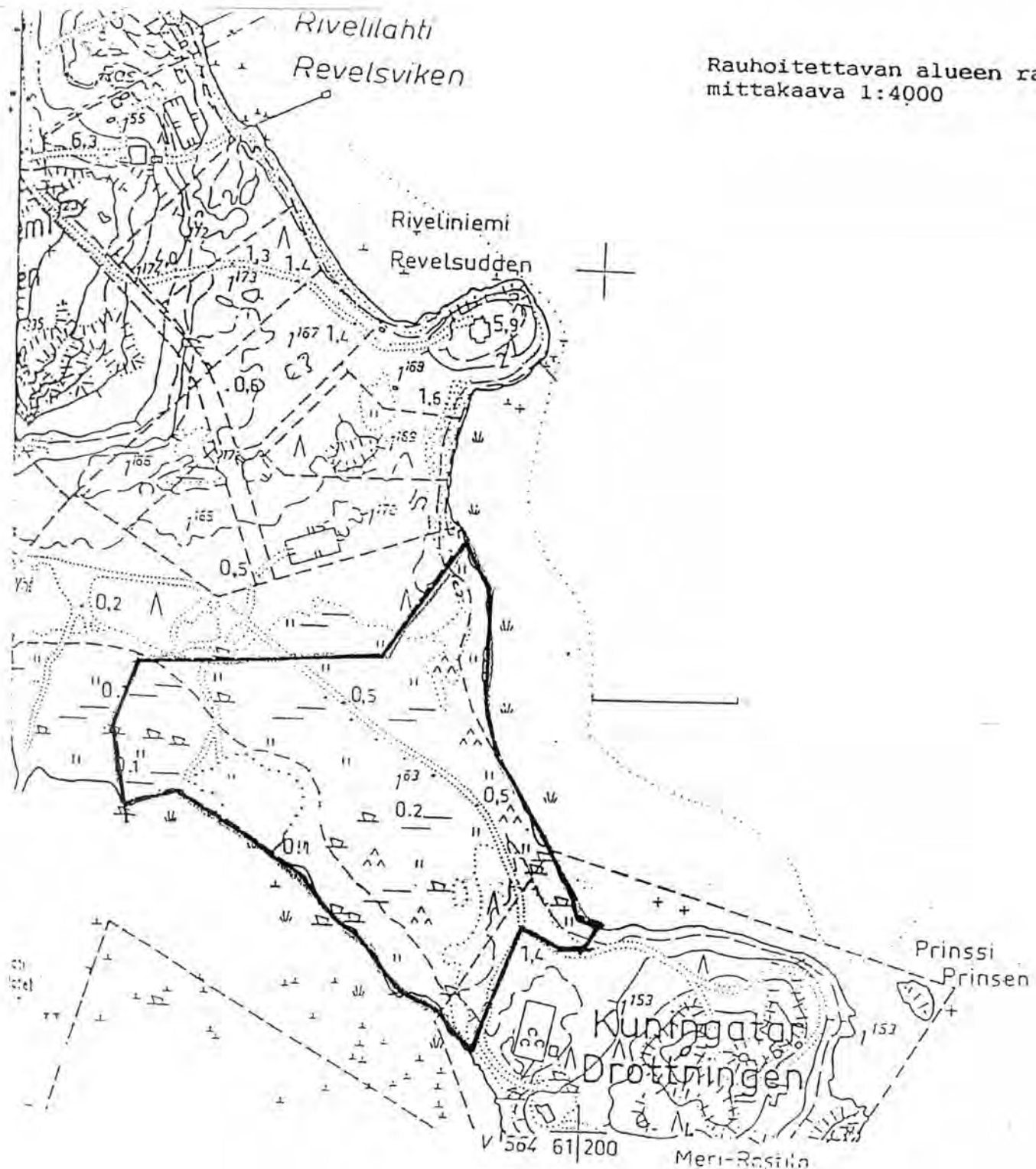
Vs tarkastaja

Kirsi Hellas

LIITTEET

kartta
valitusosoitus

teko/päätös Kallahti

Rauhoitettavan alueen raja-
mittakaava 1:4000

Liittyy Uudenmaan lääninhallituksen
päätökseen LUO 37 / 2 . 3 .1993

Vs tarkastaja [REDACTED] Kirsi Heijas

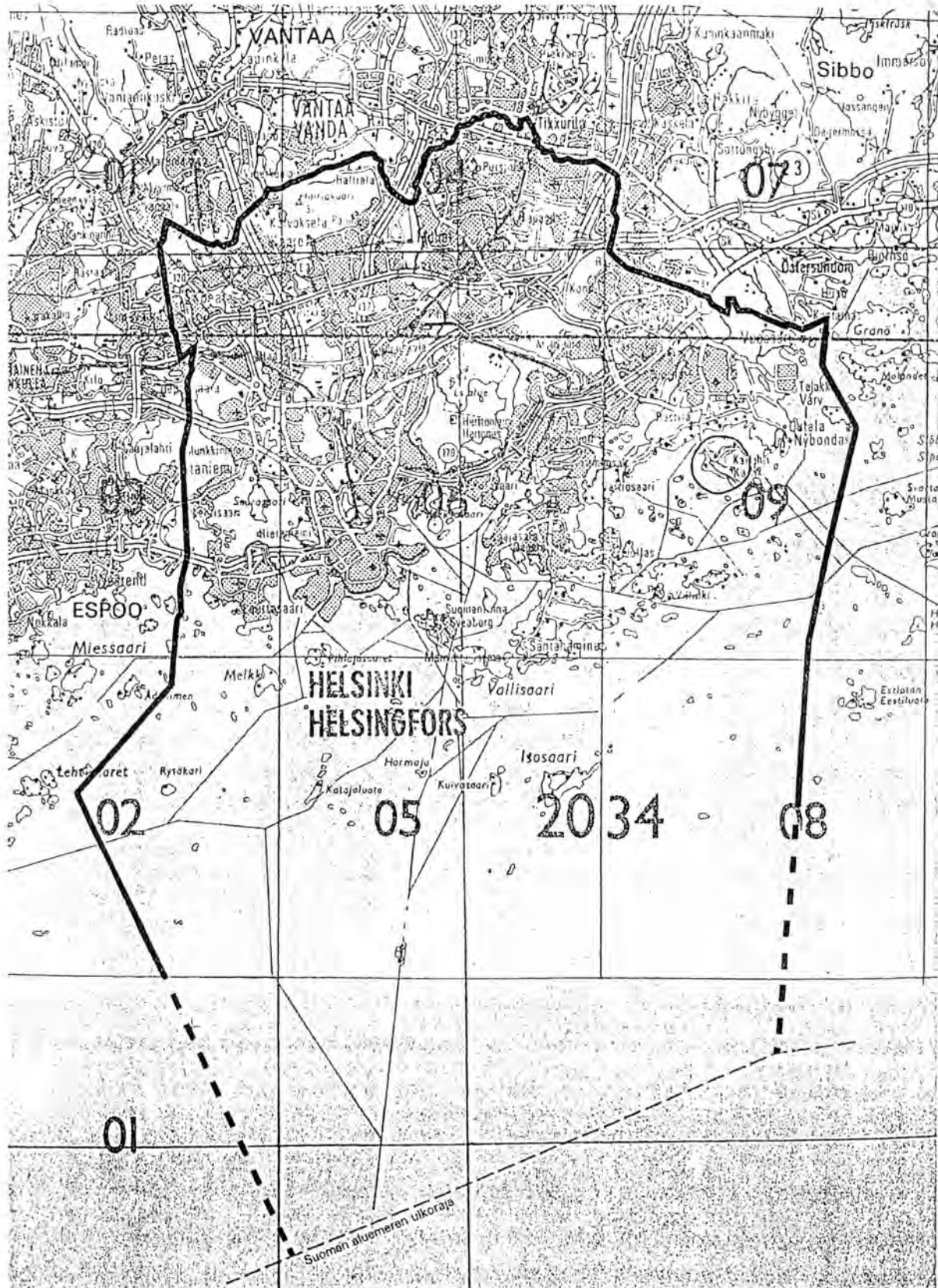
peruskarttalehti 2034 09 B

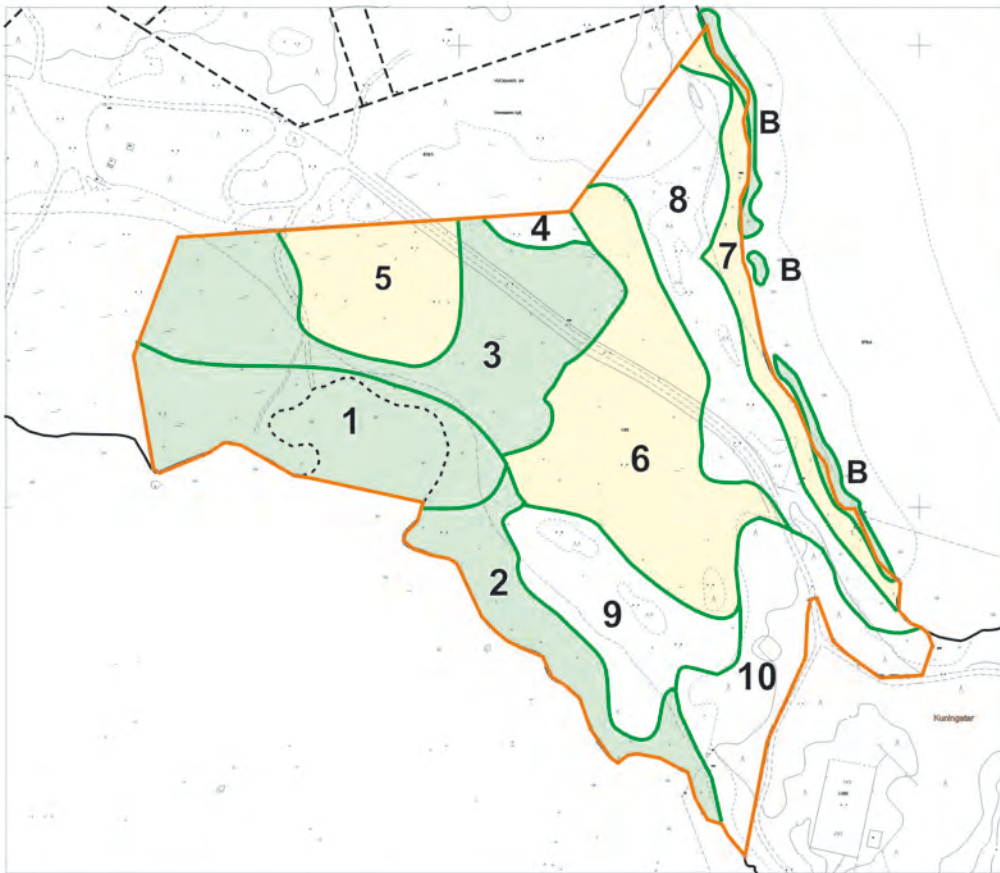
leimaverotta

HELSINKI UN HELSINGFORS.

maa	sisäv.	yht.	meri	yht.	
184,48	0,85	185,33	405,78	591,11 km ²	

Mittak. ~ 1:179 000

Liite 3. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen kasvillisuuskuviot.

— Luonnonsuojelualueen raja.

1–4. Kasvistoltaan edustavimmat matalakasvuiset rantataniityt.

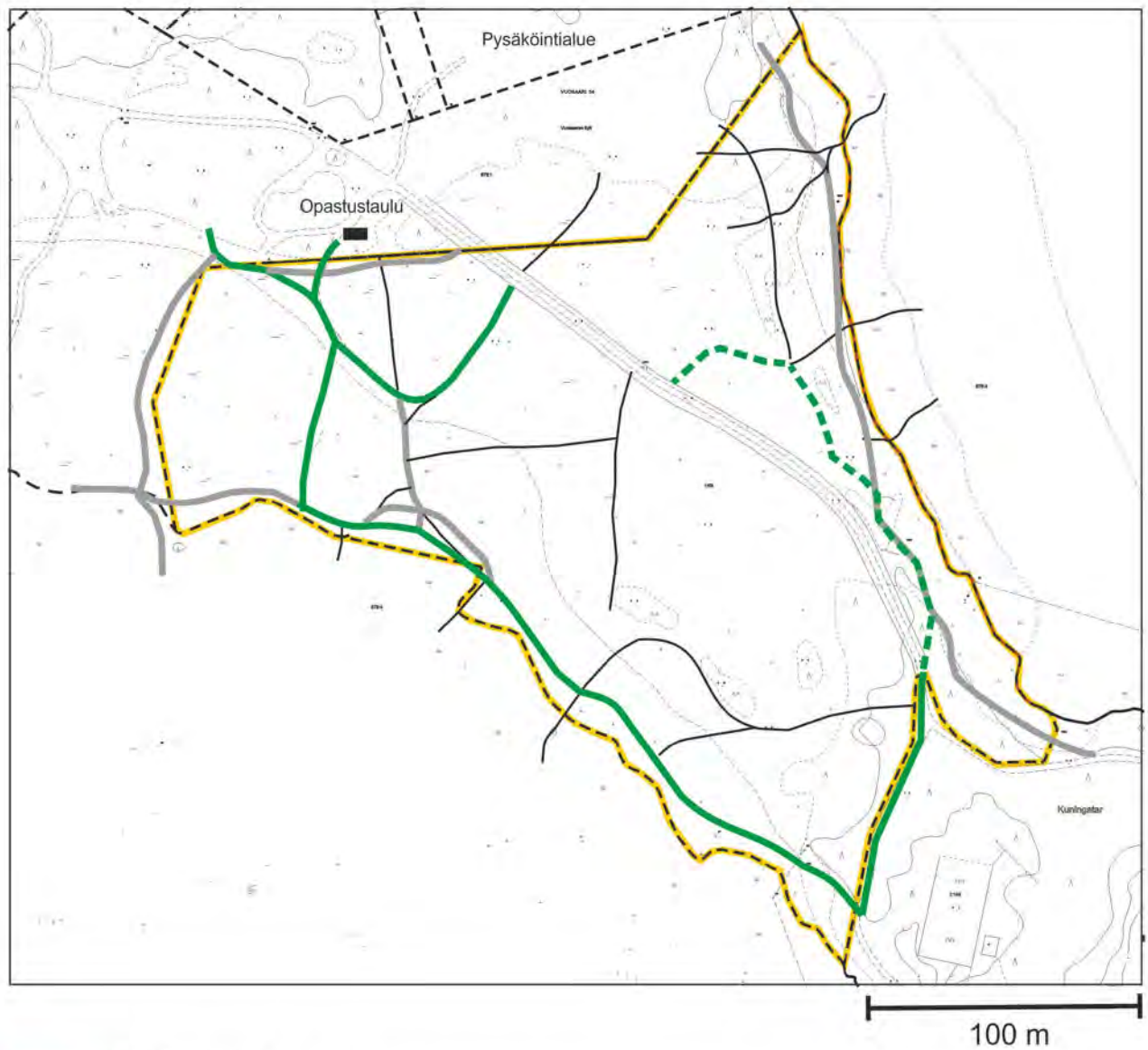
5–7. Korkearuohoiset niityt sekä niiden ja matalakasvuisten niittyjen vaihtumisasi-alueet (keltainen rasteri karttakuvassa).

8–10. Puustoiset niityt ja metsäalueet.

R Järviruokokasvusto.

Kuviot 1–3 kuuluvat Itämeren boreaaliset rantaniityt -luontotyyppiin (vihreä rasteri karttakuvassa). Luontotyyppiin kuuluvaa kasvillisuutta on myös kolme kuviota luonnonsuojelualueen itäreunassa (vihreällä rasteroidut kuviot, merkintä B).

Liite 4. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen polut ja Kuningattareen johtava tie.

- Virallinen polkureitti
- Vanhan luontopolun vähälle käytölle jäänyt osuus
- Muu polku, kulunut, paljon käytetty
- Muu polku, heikko, vähän käytetty
- Kuningattareen johtava tie

Liite 5. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualan hoitotoimet.

— Luonnonsuojelualan raja

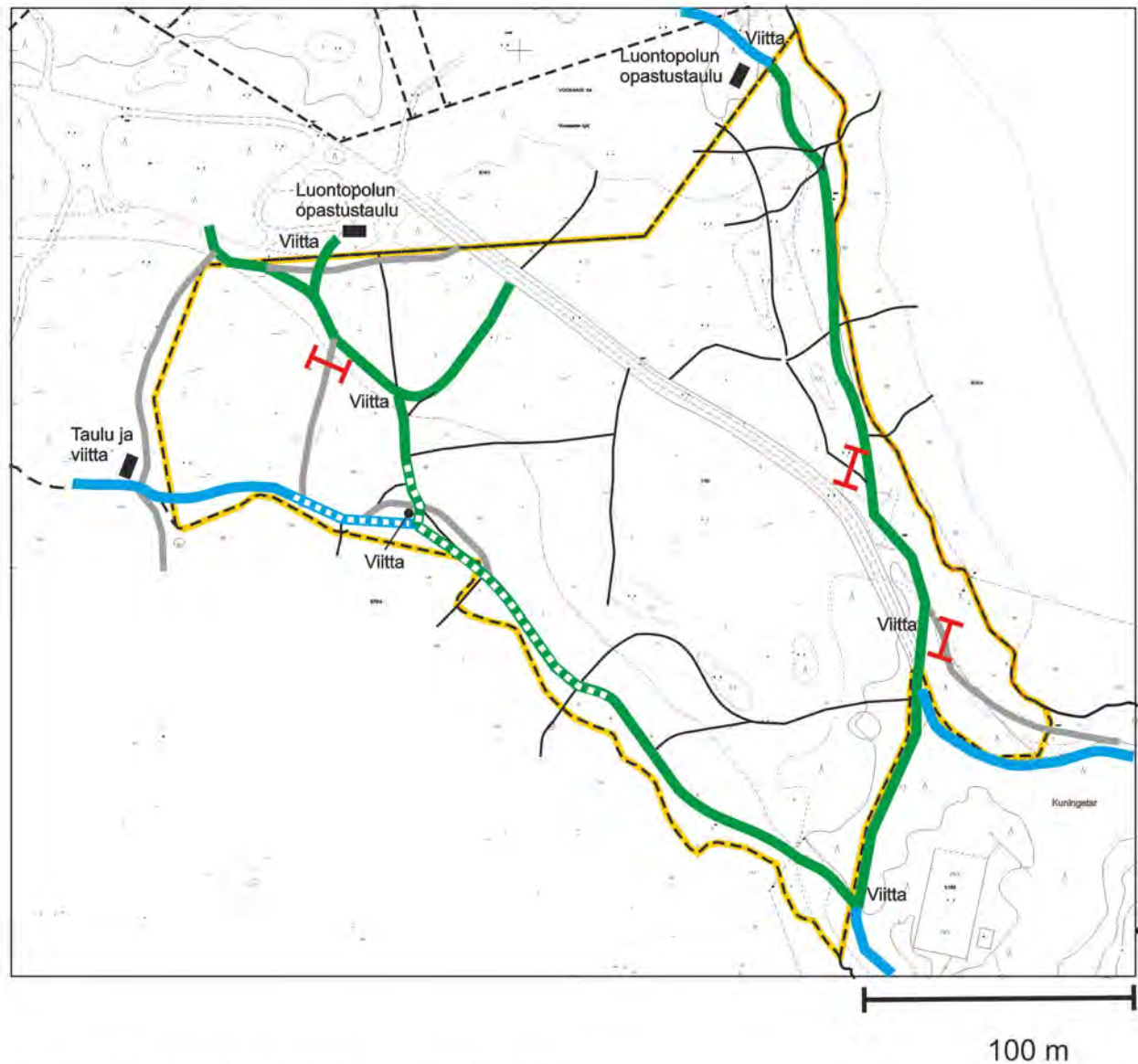
○ Pensaiden ja nuorten puiden poisto:

- 1, 2 puut poistetaan
- 3 puut poistetaan, pienpuusto poistetaan (runsaasti koko alalla)
- 4 pienpuusto poistetaan (kosteaa, lähinnä nuoria tervaleppiä)
- 5 pienpuuston ja taimien (lähinnä mäntyjä) poisto, rinnankorkeusläpimitaltaan yli 15 cm:n rungot jätetään
- 6 pienpuuston ja taimien poisto (mäntyjä ja tervaleppiä), rinnankorkeusläpimitaltaan yli 15 cm:n rungot jätetään

○ Kurturuusun (myös kuolleiden rankojen) poisto

Pengertien varresta poistetaan harkinnan mukaan alle kahden metrin korkuisia pensaita ja puita.

Liite 6. Kallahden rantanittyn luonnonsuojelualan polkuverkoston kehittäminen.

- Luonnonsuojelualan luontopolku
- Kallahdenniemen ulkoilureitti
- - - Kivillä pohjustettava reitin osuus
- I Aidalla tms. esteellä tukittava polku

Opastaulut sijoitetaan reittien varsille alueen länsi- ja pohjoisreunaan.

Polkujen haarautumiskohdat viitoitetaan.

Luonnonsuojelualan pohjoisreunalle ja uimaranna itäpuolelle riittävä määrä rajamerkkejä.

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/ Publication time Joulukuu 2014 / December 2014 / December 2014 /	
Tekijä(t)/Författare/Author(s)	Esa Lammi, Ympäristösuunnittelu Enviro Oy		
Julkaisun nimi Publikationens title Title of publication	Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023 Skötsel- och nyttjandeplan för Kallviks strandäng naturskyddsområde 2014-2023 Management plan for the Kallahti seashore meadow Nature Conservation Area 2014-2013		
Sarja Serie Series	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentrals publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 19/2014	
ISSN 1235-9718	ISBN 978-952-272-798-5	ISBN (PDF) 978-952-272-799-2	
Kieli Språk Language	Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatestit/Bildtexter/Captions	fin fin, sve fin fin	
Asiasanat Nyckelord Keywords	Kallahden rantaniitty, luonnonsuojelu, hoito- ja käyttösuunnitelma Kallviks strandäng, naturskydd, skötsel- och nyttjandeplan Kallahti seashore meadow, nature conservation, management plan		
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information	Tiia Stén, puh./tel. 09 310 64316 sähköposti: etunimi.sukunimi@hel.fi e-post: förnamn.efternamn@hel.fi e-mail: firstname.surname@hel.fi		
Tilaukset Beställningar Distribution	Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi		

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2013

1. Hämäläinen, A. Jäähdytettyjen ruokien hygieeninen laatu 2012
2. Öjst, H. Sushin mikrobiologinen laatu vuonna 2012
3. Saarijärvi, P., Riska, T., Mäkelä, H.-K., Laine, S. Voileipätäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
4. Summanen, E. Ympäristönsuojelumääräysten noudattaminen rakennustyömailla Helsingin kaupungin alueella
5. Borgström, O. Myymälöiden palvelumyynnissä olevien sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä vuosina 2010 ja 2011
6. Kupiainen, K., Ritola, R. Nastarengas ja hengitettävä pöly. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen.
7. Männikkö, J. - P., Salmi, J. Ympäristövyöhyke Helsingissä ja eräissä Euroopan kaupungeissa vuonna 2012
8. Vahtera, E., Hällfors, H., Muurinen J., Pääkkönen J.-P., Räsänen, M. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2012. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu
9. Meriläinen, M.-K. Ravintoloiden riisin ja lihan hygieeninen laatu Helsingissä 2011
10. Pakarinen, R. Helsinkiläisten kattolokit ja valkoposkihanhet
11. Harjuntausta, A., Kinnunen, R., Koskenpato, K., Lehikoinen, P., Leppänen, M., Nousiainen, I. Valkoposkihanhasta aiheutuvien haittojen lieventäminen
12. Espoon seudun ympäristöterveys, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus ja Metropolilab Oy. Elintarvikehuoneistoissa käytettävän jään hygieeninen laatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2012
13. Pynnönen, P. Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012
14. Mattero, E. Selvitys Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan toimeenpanosta
15. Salminen, P. Helsingin, Lahden ja Turun kaupunkien vertaisarvio ilmastopolitiikasta ja hulevesien hallinnasta
16. Natural Interest Oy. Palmian catering-palvelujen hiilijalanjälki
17. Pellikka, K. Helsingin lähteet
18. Pahkala, E., Viiru, J. Pizzatäytteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2012–2013
19. Mattila, J., Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavesiluokitus ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2013
20. Mikkola-Roos, M., Rusanen, P., Haapanen E., Lehikoinen A., Pynnönen P., Sarvanne, H. Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012. Vuosien 2000–2012 yhteenveto.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2014

1. Reko, T. Tapahtuman hiilijalanjäljen laskennan rajausta
2. Airola, J. Helsingin I-luokan pohjavesialueiden vedenlaatu 2008
3. Pahkala, E., Rautio, M. Vihersalaattien ja raasteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2010 ja 2013
4. Tornainen, H.-M. Siirtoasiakirjamenettelyn toimivuus käytännössä. Selvitys jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan käytöstä
5. Helminen, J., Vahtera, E. Töölönlahden kunnostushanke. Töölönlahden nykytila ja meriveden juoksutuksen vaikutus ensimmäisten seitsemän vuoden aikana
6. Vahtera, E., Muurinen, J., Räsänen, M., Pääkkönen, J.-P. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2013. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
7. Ryyänen, E., Oja, L., Vehviläinen, I., Pietiläinen O.-P., Antikainen, R., Tainio, P. Helsingin 30 % päästövähennysselvitys. Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja vähentämisen kustannustehokkaat toimenpiteet.
8. Inkiläinen, E., Tiihonen, T., Eitsi, E. Viherkerroinmenetelmän kehittäminen Helsingin kaupungille
9. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitusta osa 1. Helsingin, Lahden, Turun, Vantaan ja Espoon maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, hiilinielut ja hiilivarastot
10. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitusta osa 2. Hiilitaselaskuri ja toimenpidevalikoima
11. Haapala, A., Järvelä, E. Helsingin ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden priorisointi
12. Airola, J., Nurmi, P., Pellikka, K. Huleveden laatu Helsingissä
13. Lammi, E., Routasuo, P. Helsingin luoteisosan liito-oravakartoitusta 2014
14. Eskelinen, P., Saarijärvi, P. Konditoriatuotteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2013–2014
15. Greis, M., Pahkala, E. Talousveden mikrobiologinen laatu tapahtumissa ja ulkomyynnissä Helsingissä 2014
16. Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavedenlaatu ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2014
17. Salla, A. Helsingin kalkkikalliot
18. Lammi, E. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023
19. Lammi, E. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023